

Лучко М.Р.

доктор економічних наук, професор
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОЇ ТЕОРІЇ ОБЛІКУ

Відомо, що онтологія це філософське вчення, що відкриває суть буття світу, глибинні засади усього реального - властивості світу речей (постійні, змінні): матерія, рух, розвиток, простір, час, зв'язки, взаємодії, структури тощо.

Серед фундаментальних форм акцентують увагу на бутті речей, процесів, створених людиною культурних вартостей. Основними невід'ємними властивостями, атрибутами матерії є рух, простір і час.

Рух - спосіб життя матерії як фундаментального явища, що постійно перебуває в динаміці та змінюється. Ще Арістотель розрізняв наступні його види: виникнення, зростання, зменшення, перетворення, переміщення і знищення. В плінні часу теорія руху розширилася новими його параметрами - становлення, зміна, розвиток.

У фізиці базовими поняттями є динаміка, статика, енергія, закон збереження енергії, простір.

В господарюючих суб'єктах варто говорити про рух, перетікання, фінансових, матеріальних, трудових, а також інтелектуальних ресурсів. Тому вартою на увагу є аналогія базових понять фізики з економічними категоріями та поняттями.

Кожна наука в своєму вжитку використовує методологічний апарат. Частиною методології є метод. Метод, в тій або іншій формі, зводиться до сукупності визначених вимог, прийомів, способів, норм пізнання і дій.

З курсу фізики нам відомо про закон збереження енергії. Повна механічна енергія замкнутої системи тіл залишається незмінною:

$$E_{k1} + E_{p1} = E_{k2} + E_{p2}, \text{ де} \quad (1)$$

E_{k1} – потенційна енергія в певний момент часу;

E_{p1} – кінетична енергія в певний момент часу;

E_{k2} – потенційна енергія в наступний момент часу;

E_{p2} – кінетична енергія в наступний момент часу.

Закон збереження енергії також можна представити у такому вигляді:

$$\frac{mv_1^2}{2} + mgh_1 = \frac{mv_2^2}{2} + mgh_2 \quad (2)$$

Тепер спробуємо прослідкувати зміни на рахунках бухгалтерського обліку під впливом господарських операцій. Встановимо, що згідно закону збереження енергії енергія виникає й при руху господарських засобів та джерел їх формування як носіїв певної енергії (активної чи пасивної) замкнутої системи – підприємства.

Введемо такі позначення:

$A_1, A_2, A_3, \dots, A_n$ - активи підприємства (господарські засоби);

$P_1, P_2, P_3, \dots, P_n$ - капітал та зобов'язання підприємства (джерела формування господарських засобів).

Під впливом господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку відбуваються зміни в активах, капіталі та зобов'язаннях. Така взаємодія відображається подвійним записом через спосіб відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку шляхом подвійного запису. Його зміст полягає в тому, що кожна господарська операція відображається щонайменше як на двох рахунках: за дебетом одного рахунку та кредитом іншого обов'язково в однаковій сумі.

28 грудня 2018 року, м. Тернопіль

Для того, щоб скласти бухгалтерське проведення та правильно визначити кореспонденцію рахунків, слід послідовно виконати такі дії мислення:

1. З'ясувати у чому полягає економічна природа господарської операції;
2. Визначити, які об'єкти обліку залучені до неї;
3. Встановити характер змін об'єктів (збільшення чи зменшення);
4. Визначити необхідні рахунки та їх економічний зміст.

Економічні операції типу I-го викликають зміни тільки в активах суб'єкта господарювання. Збільшення одного активу зменшить інший на ту ж суму:

$$A_1 + (A_2+O) + A_3 + \dots + (A_n-O) = P \quad (3)$$

Економічні операції типу II-го викликають зміни тільки в джерелах господарських засобів. Збільшення одного зобов'язання зменшує інше на ту ж суму:

$$A = P_1 + (P_2-O) + P_3 + (P_4+O) + \dots + P_n \quad (4)$$

Економічні операції типу III-го викликають зміни, що збільшують вартість активів, а також джерел господарських засобів:

$$A_1 + (A_2+O) + A_3 + \dots + A_n = P_1 + P_2 + P_3 + \dots + (P_n+O) \quad (5)$$

Економічні операції типу IV-го впливають на одночасне зменшення позиції в активах та джерелах господарських засобів:

$$(A_1-O) + A_2 + A_3 + \dots + A_n = P_1 + (P_2-O) + P_3 + \dots + P_n \quad (6)$$

Із вищенаведеного можливим є проведення паралелей між фізичними процесами, що характеризують поведінку енергії в замкнутій системі та економічними операціями руху товарних та грошових потоків, що є основою для функціонування підприємств й знаходить відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

За будь-яких фізичних, економічних, соціальних, політичних взаємодій енергія не виникає та не зникає, а тільки перетворюється з однієї форми в іншу. Тому можливим є розгляд взаємодії фізичних систем із економічними, в тому числі крізь мову бізнесу – бухгалтерський облік.

Моделювання функціонування підприємств з метою відображення їх фінансово – майнового стану на підставі фізичних законів перетворення однієї енергії в інші та відображення таких змін в системі бухгалтерського обліку на рахунках дозволить по другому передбачати процеси, на яких базується діяльність.

Список використаних джерел:

1. Luchko M. R. Balance sheet method of accounting and energy conservation law [Електронний ресурс] Accounting and the accounting profession in the century of challenges” : consacrat Zilei Profesionale a Contabilu lui, Edicia a 6-a, 5-6 Aprilie 2017, mun. Chi_inu / co m. _t.: Grigore Belostecinic [et al.]. – Chi_inu : S. n. , 2017 (Tipogr. “Arv a Color”). – 31–37 P.– Режим доступу : http://ase.md/files/catedre/cae/conf/conf_aprilie_2017.pdf
2. Лучко М.Р. Фізична теорія бухгалтерського обліку: окремі питання дослідження. Вісник Тернопільського національного економічного університету. № 4, 2017 р. С.173-179. ISSN 1993-0240.
3. Остап'юк М.Я., Даньків Й.Я., Лучко М.Р. Теорія бухгалтерського обліку (історичні та методологічні аспекти). Монографія.- Ужгород: “Ужгородський ДУ”, 1998.